

arătat cultura română dacă un Mircea Vulcănescu nu s-ar fi stins în pușcăria comunistă? Și așa, pe rînd, pomelnicul poate continua pînă ce ajungem la cel atît de crunt smuls de lîngă noi în plină putere creatoare, cînd tocmai își croise proiectele la dimensiuni în stare a copleși generații întregi. Proiecte întrerupte, mărturii ale tragediei și durerii obștești. Forța muncii personalității, puterea exemplară a modelului său reies cu atîta nefericită strălucire și din aceste definitiv întrerupte proiecte. Cîțitorul va judeca singur, mai ales studentul de azi și de mîine, cît de luminoasă a fost figura lui Ion Ungureanu și cît de mare a fost puterea minții sale. Aceste două proiecte întrerupte sînt mărturii despre om și semne despre trecerea lui prin cultura teoretică românească.

ILIE BĂDLISCU

Către Editura Științifică și Enciclopedică,

Subsemnatul *Ungureanu Ion*, asistent dr. la Universitatea din București, ofer spre publicare editurii dvs. manuscrisul lucrării intitulate *Stat național și societate modernă*. Reconstituirea seriilor sociologiei românești (1918—1948), lucrare care continuă analiza pe care am făcut-o dezvoltării sociologiei românești în *Idealuri sociale și realități naționale*. Încurajat de recenziile care au întîmpinat această carte în revistele „Viitorul Social”, „Contemporanul”, „Luceafărul”, „Astra”, „Argeș”, „Viața Studențească”, ca și de sugestia unora dintre recenzenți de a continua expunerea sistematică a problemei sociologiei românești pînă în zilele noastre, am încercat să descopăr căile prin care, după constituirea statului național unitar, sociologia a devenit, în cultura și societatea românească interbelică, o știință fundamentală, care s-a pus în slujba luptei poporului nostru pentru dezvoltare independentă și suveranitate națională, contribuind nemijlocit la organizarea statului național în conformitate cu noile cerințe ale societății moderne, îndeosebi ale restructurării claselor sociale, ale schimbării tipurilor și formelor de mobilitate socială, ale industrializării și urbanizării, reconstrucției culturale și constituirii unor noi structuri ale modului și stilurilor de viață. (...).

Astfel, după constituirea statului național român unitar, problema sociologică constitutivă a fost reformulată în jurul tensiunii dintre tendințele centrifuge ale societății și economiei moderne, industrializate, și cele centripete ale statului național, care încearcă să se organizeze în așa fel încît să poată asigura în bune condiții orientarea beneficiilor modernizării sociale (strîns legate de industrializare) spre stimularea progresului social național. Această orientare este acum mult mai complicată decît înaintea primului război mondial, deoarece agenții ei sociali sînt puternic instituționalizați. Așa se explică de ce sociologia nu mai este privită doar ca o știință oarecare, ca o disciplină universitară și cu atît mai puțin ca o preocupare exotica. Ea devine punct principal de sprijin pentru formularea doctrinelor partidelor politice. Datorită cuplării forțelor sociale centrifuge și centripete (sociale și politice), aceste doctrine nu sînt, însă, în societatea românească interbelică, politice, ci *sociologice*, adesea cu o notă culturologică și antropologică mult mai pronunțată

decît nota politologică propriu-zisă. Întrezărim astfel o modalitate de a prezenta *unitar* contribuția unor personalități care au ilustrat mai multe discipline științifice în același timp (economia politică, istorie, psihologie, antropologie, etnografie, filosofie etc.) dar care au convertit rezultatele la care au ajuns în studierea acestor discipline într-o formulă doctrinară, sintetică, care se va dovedi a fi pur sociologică. Așa s-a întîmplat nu numai cu opera unor doctrinari de primă mărime ai perioadei, cum au fost Zeletin, Manolescu, Madgearu, Pătrășcanu, dar și cu unii teoreticieni ai societății la care motivele doctrinare devin cruciale doar în anumite perioade sau aspecte ale creației lor științifice sau culturale în general: H. Sanielevici, D. Drăghicescu, C. Rădulescu-Motru, N. Iorga, T. Brăileanu, N. Crainic, N. Roșu, L. Rădăceanu, S. Voinea etc. Aceștia fac „trece-rea” spre grupul teoreticienilor propriu-zisi ai sociologiei românești interbelice, care sînt creatori de sisteme (P. Andrei, E. Lovinescu, V. I. Bărbat, M. Ralea) ori doar profesori și cercetători (Claudian, Sudețeanu, Sperantia, Marica).

Logica proprie modului de expunere a lucrării noastre ar fi cerut ca în partea a treia să ne ocupăm de sociologii care n-au creat nici doctrine și nici sisteme sociologice, care au desfășurat o activitate didactică sporadică, în orice caz fără să ne fi lăsat cursuri și manuale de sociologie suficient de sistematice și măcar cu note de originalitate. Ei sînt *sociografi*, adică cei care au descris, au constatat și rareori au clasificat și evaluat o problemă, un fenomen social. Sociografi sînt însă de cele mai multe ori considerați, în istoria sociologiei românești, produs tipic al Școlii monografice de la București, iar nu de puține ori această școală a fost sau mai este identificată cu sociografia. Sînt însă și istorici și sociologi care identifică Școala monografică de la București cu Școala românească de sociologie. Trebuie, deci, să punem următoarele întrebări: *ce este de fapt Școala monografică de la București? este această școală pur și simplu sociografică? poate fi ea identificată pur și simplu cu Școala națională de sociologie? există un set minimal de criterii sau caracteristici care ne pot ajuta să o definim pe aceasta din urmă? ce semnificații ar avea aceste criterii sau caracteristici pentru evaluarea Școlii naționale de sociologie în context european și universal?* La asemenea întrebări încercăm să răspundem în ultima (a treia) secțiune a lucrării noastre. Și am putea spune că nu este prea greu să se observe că sînt întrebări care nu permit răspunsuri nici simple și nici „expeditiv”. De aceea, date fiind, pe de o parte, complexitatea problematicii pe care ne-am încumetat să o abordăm, bogăția materialului analizat, dificultatea expunerii lui rezumative și mai ales implicațiile unei asemenea expuneri, iar pe de altă parte, nevoia de a avea o lucrare de sinteză asupra sociologiei românești ca parte constitutivă a culturii naționale, socotim că nu ar fi exagerat dacă veți fi de acord cu această lucrare să aibă o extensiune mai mare decît cea precedentă. Am propune 35 de coli editoriale, autorul avînd toată grija de a folosi cît poate el de eficient acest spațiu editorial.